

Univerzita třetího věku pomáhá splnit sen o studiu na vysoké škole

Jsou zvyklí pracovat, plnit každý den spoustu povinností, které se zaměstnáním souvisejí, a dělají to tak třeba čtyřicet let. A najednou odejdou do důchodu, povinnosti odpadnou. Pro psychiku seniorů je přechod do penze velkou zkouškou. Někteří ani v důchodu nechtějí jen nečinně sedět doma, jiní si zase chtějí splnit přání, na která dřív nebyl čas. Takové jsou hlavní důvody, proč se hlásí na univerzitu třetího věku. Ta, která funguje na Masarykově univerzitě, letos slaví dvacáté výročí.

A i když většina běžných studentů má svoji vysokou školu ráda, se vztahem, jaký si ke své škole vybudovali senioři, se ten jejich srovnávat příliš nedá. „Hlavně ze začátku chodili přednášející z hodin ohromně překvapení, že studenti poslouchají a neustále se ptají na to, co je zajímavá,“ dává příklad manažerka pro koordinaci celoživotního vzdělávání Barbora Hašková, která v rozhovoru přibližuje seniorské vzdělávání na univerzitě i jeho historii.

Jak a proč univerzita třetího věku na Masarykově univerzitě vznikla?

U jejích úplných počátků jsem nebyla, ale podle informací, které mám, Masarykova univerzita reagovala na podobné aktivity na Univerzitě Karlově a Univerzitě Palackého. O jejím vzniku rozhodl tehdejší rektor Milan Jelínek. Dokonce i první přednáška byla jeho, a to na téma Tomáš Garrigue Masaryk. Novinka se velmi dobře uchytila, počty přihlášených studentů se rychle zvyšovaly.

Kdo se do kurzů může hlásit? A máte přehled, co k tomu seniory vede?

Podmínkou je středoškolské vzdělání ukončené maturitou. Většinou se hlásí středoškoláci, hodně z nich to bere tak, že když nemohli studovat dřív, tak si to teď chtějí vynahradit a mít třeba vlastní promoci, kterou nezažili. Někdy v tom hrají roli i neuskutečněné sny. Jiní se prostě jen chtějí dál vzdělávat. Chodí hodně takových, jejichž dřívější profese spočívala v tom, že se neustále museli něco učit, a je pro ně těžké s tím najednou skončit.

Co studium obnáší?

Největší zájem bývá o čtyřsemestrální Základní kurz, který obsahuje čtyři okruhy – Člověk a příroda, Člověk a zdraví, Člověk a umění a Člověk a společnost. V nich jsou namíchané přednášky ze všech fakult univerzity, takže studenti získávají všeobecný přehled. Pak existuje nastavbový kurz, kde se pokračuje v tématech z toho základního. Nad rámec základního programu si senioři mohou vybírat tematicky zaměřené kurzy, za ty už si ovšem připlácejí. Kromě toho se můžou hlásit ještě do kurzu Spirituální dimenze člověka a v Telči do kurzu zaměřeného na archeologii. Posluchači univerzity třetího věku nemají zkoušky, ale musí splňovat docházku, což znamená absolvovat 75 procent přednášek. A oni si na to opravdu pečlivě dávají pozor, a když třeba onemocní, tak hned volají a velmi se omlouvají.

Co senioři a informační systém? Přece jen ne každý z nich asi umí pracovat s počítačem.

V informačním systému všechny studenty-seniory evidujeme, pořádáme pro ně kurzy, aby věděli, jak s ISem pracovat. Jak třeba číst poštu nebo studijní materiály, protože se jim je tam snažíme dávat. Počítáme však s tím, že většinou s počítači zacházet neumí. Všechny materiály dostávají vytištěné, informace jim sdělujeme osobně na přednáškách. Ale jako bonus pro ty, kdo umí s počítačem pracovat, posíláme některé informace e-mailem. Posluchači mají volný přístup do počítačové studovny na pedagogické fakultě a do počítačové cvičebny a studovny časopisů na fakultě sociálních studií, kde mají i vlastní knihovničku.

A co když skončí? Nemrzí je, že už nemají možnost pokračovat?

Po ukončení studia mohou ve vzdělávání dál pokračovat ve Spolku absolventů a přátel Masarykovy univerzity, kde jsme vytvořili zvláštní sekci. Přednášek tam mají sice méně, ale mohou se pořád setkávat. Oni se bojí právě toho, že najednou skončí a přijdou o všechny své nově získané přátele. Proto jsme se snažili, abychom pro ně měli nějaké pokračování.

Už jste nakousla, že přístup seniorů je jiný než u běžných studentů. V čem?

Někteří přednášející jsou překvapení, že když mají přednášku, tak je opravdu čeká plná posluchárna. Dokonce říkají, že je nezvyk, že studenti před sebou nemají notebooky, vnímají je a ptají se. Je znát, že studenti-senioři mají zájem o to, o čem se mluví. Opravdu hodinu a půl přednášku sledují, je tam ticho, dělají si poznámky. Někdy přednášející zůstává o půl hodiny či hodinu déle, protože jej domů zkrátka nepustí. Od seniorů máme také výbornou zpětnou vazbu v hodnoticích dotaznících, které na konci semestru vyplňují. Když jsou spokojení, tak nám chodí i dopisy, kde lektory chválí.

Jaké přednášky hodnotí jako nejlepší?

Nejoblíbenější jsou už dlouhodobě přednášky o zdraví a stárnutí. Posluchači byli nadšeni i z kurzu Aktuální právní otázky. Probírá se v něm třeba rodinné nebo občanské právo. Řeší se témata, která jsou pro ně jako laiky zajímavá, například obchodní právo a uzavírání smluv či ochrana osobních údajů. Jako velmi atraktivní hodnotí také dějiny umění.

Univerzita třetího věku na Masarykově univerzitě funguje už dvacet let. Jaké s ní máte další plány?

V současnosti u nás studuje 1 770 seniorů, což je na hraně naší kapacity, takže počty už bychom zvyšovat nechtěli. Zájem je opravdu velký, loni jsme měli základní kurz obsazený během dvou přihlašovacích dnů. Proto se chceme spíš věnovat zkvalitňování nabídky přednášek a kurzů. A také bychom se chtěli víc zaměřit na kontakty se zahraničními univerzitami. Nedávno jsme například navázali spolupráci s univerzitou v Lipsku, která nám pro seniory nabídla výměnný studijní program.

Zdroj: <<http://info.muni.cz/images/pdfmuni/muni0510.pdf>, str. 3>